

מבעד למסורה

(שטורים בהסתכלות)

היות ובזמן האחרון נחנו אצלנו להרפיים בעתונים "מכתבי ידידות" בין אוסישקין וידרס וביחד בין סיר שחראי והרב סטורס

והחלטתי לפנות גם אני במכתב למערכת לראיון, בבקשה לפרסם את מכתבי דלי-מטה לאחד מידידינו הידועים מבני עשרת השבטים ריטשמונד פשה; וכדי לזכות את הרבים הנני מוסר לכם, תלמידי החביבים, את תרגומו כמעט מלה במלה.

והו פתשנו הכתבי ששלחתי לו בשבוע זה בלשונו ממש: Dear Richmond Pasha.

לצערי הגדול לא זכיתי להשתתף במש-החזרה הפרודה שערכו לך בניידודנו בשבוע זה בביתו של ר' משה פוימא בעירנו ובשאר המקומות בארצנו, ובהיות שלא זכית לנשא-

פרידה גם מצד אחבי — ע"כ החלטתי לפנות אליך במכתב גלוי-לב Candid letter בלע"ז. ולמסר לעמי הדל להביע לך את ברכת-הפרידה שלי, ברכת רבי עזמות, בשי-מי ובשם כל תלמידי ותלמידותי די בכל אתר ואתר, בצאתך לדרך ונאמר לך את הכרסח המסורתית שלנו: "ברוך שפטרנו".

וראשית כל דברי, עלי להביע לך בפני קהל ועדה את תודתי מעומקא-דלכא על יחסך הגלוי, לשאלת אחבי בבית-הלאומי שלנו שאינך משחק עמנו כיתר חבריך ועל כלם שומרה-הזכות בירושלם מה"סטרא"א-האחרא ר"ל בפוליטיקה של ראשי-תיבות, כגון (א"י) שפרושה: פעם ארץ-ישראל ופעם ארץ-שמעאל, פעם מלעיל ופעם מלרע, היום ר' חיים ומחר ר' משה. כמש כמו שראינו את ז'נבול שלכם על שערי ה"הרבו" הקדוש — זהו מין Punch ארץ-ישראלי — מחנה-הפורים הזה...

ומכיון שאתח גלוי, אשתדל אף אני כמודל להיות גלוי-לב ואספר מקצת שבחיד בפניך: אתח נמנית לראש ולמנהל המחלקה המדינית של פלשתינה (א"י) והוקל עליך

לטפל בכל השאלות המדיניות שלנו. ובכ"ז מוח מאד תמחו הועד-הלאומי שלנו וגם משרדי-הרבנות ומלונדון, לקבל מכתבים מדיניים מן ההוי שלא זכו לראות עליהם אף פעם את חתימתך הקדושה, בה בשעה שיתר המכתבים והאגרות לבניידודנו לא יצאו חלילה מפתח ביתך בלא "השם המפורש" שלך, כתוב וחתום שחור על גבי לבן ונוש-אים עליהם נישפנקא שלך, כרבעי לימחוי. ואולם, לעומת זה — במכתביך הרבים בעניני גזרת-עליה, ברות-מילה למספר החלוצים וגט-פטורין לשפה הרשמית השלישית שלנו או לחבדיל לעליה שמנה של התקציבים והכבוד דים למועצה המושלמית העליונה; היתה רוחך מרחפת עליהם תמיד...

אודה ולא אבוש כי לא דיפלומט ולא הכס-מדיני גדול הנני כמודי ובכ"ז איני צריך לדעתך, להודו עמק למסתרי לבך ולנבכיר-רוחך כדי להבין את יסודיך וענויך הרבים במש-וחך זו של יועצי-מדיני לכימשלת פלשתינה א"י שקורין בלע"ז: "פוליטיקל סקרטארי". ואם אמנם הית אחר מיועצי הנציג, מין Advisor בלע"ז, תמח אני מאד — למה

אכחד? — בראונו שכנפי החוקה שנתנה לקהלות-ישראל לא קוצצו עוד יותר, מכחו שקוצצו בפעל. יודע אני היטב כי בעל-מצפון הנך ובראותך בעיניך שלאחב"י המ-אזונינים נתנה זכות מינימלית של חוקת-הקהלות, ולבניידודנו שהם תרכותיים מכש-כבני-עמך כמוד לא נתנה אותה הזכות — בטח השתדלת להתנגד בכל כחך למעשה-מחפיר שכותה, ששמך לא יקרא חלילה על החוקה הארורה הזו, ולו הייתי אני במקומך הייתי יודע מה לעשות: הייתי פונח מיד ל"הרבי" שלנו ומצחיק לו בפרוש כי לא היתה לו שום רשות להודיע למלכות כי ל יועציו מסכימים להוקה זו, ואם הוא חושב אותי ליועץ, ימחלנא למחק את המלכה "כל", ולא זאת אלא שהייתי דורש להעמיד במקומו: ללא כאלה רבות! והיודע נסתרות יודע אם אמנם לא עשית כזאת? ...

אנכי קראתי בעתונים כי אחד מראשי-המדיניות בשכם אמר לך כי הערבים אינם שוכחים את הטובה שעשו להם, ואולם, דע לך ידידי, כי גם אנו איננו חלילה כפויי-

טובה ולעולם לא נשכח לך את השרות המצוינת שעשית לנו שלא מדעת, בהשפיעך על ידידיך לבלי לקבל את המתנות של "הרבי": המועצה המהוקקת והסוכנות הערביות... האמן לי דיטשמונד פשה כי לו הייתי אני תקיף שם בועד-הלאומי הייתי מציע לערך לך משתד-פרידה במלון אלנבי או במלון-אמדרסקי מצד אחבי לאות תודה וחברת-טובה זו בשבילנו...

וכחיותך ארדיכל בעל-טעם מסתמא פרפי דמד לאימעט בראותך עיר חדשה יהודית מתנוססת על תילות יפה וכאדם גלוי לא יכלת, כמובן, להעלים את זאת גם בשיתותיך הפרטיות, ואם אינני טועה, שלחת חצי לעגד לעיר מיהוסרת-צבע, טעם ואופי בת-לא-בי-ב, שלא זכתה להדמות אף במקצת לערי-התרבות של ידידיך כגון: בית-דאג'יו, קאקו, ליפתה, ושעמרה במרוק כח גדול — כה גדול! — מה"מנשיה" חברהי שבה יושבים לבטח הוסיף-התרבות שלכם בשרווליהם חרחבים רובצים על כסאותיהם וזמנבים ומרננים בנגינותיהם

בלילות לאור החשמל של רוטנבוך... — "אני איש בעל השיבות קטנה" — אמרת בגדל ענותנותך להוגיך ולמהותניך במשתתף-הפרידה, ואני הייתי מוסיף כי הפעם... היית גם איש אמת... ואולם, מה שמפליא אותי הוא רק שלא עמדת על האמת הגלויה הזו כל זמן שעמדת על משמר-תך בתור מתווך לערבים, ובשכר זה זכית לתאר "פשה" כמו ר' משה ידידיך לקיים מה שנאמר: המיוצר לישראל נעשה ראש ואל תקרא — "פשה" אלא "פשע"... כי אמנם היית פה בעל-השיבות גדולה ואולם איזו השיבות תהיה לך שם יחד עם "משרדיך הערביים" באוירת "וסטמינסטר" בלונדון — זהו שאלה יותר כדי עמוקה בשבולי, אללעה ביצאלאם! ...

והלא כבר ספר פעם אחד מתלמידי בלונדון כי אחד מחברי המשלחת הערבית נתן בלונדון למצחצח-הנעלים חמשה שיללינג בעד עבודתו פעם אחת וגל תמחיהם של דבריו ענה: "מי יודע אם לא יבוא פעם להיות איזה מדינאי גדול בארצנו?" לא להגם קוראים מצחצח-הנעלים שלנו ברוח

בות לעובדי-הרבים: "לפסכד"! ... ואם להיות גלוי-לב באמת, עלי להודות כי נשגב מבינתי לדעת את נבכיר-הדיפלומטיה ונפתולי-המדינות הז'נבולית, שעוהנא בנפד שך: איש מדיני וקול בקי ורגיל כ"רבי" שלנו העומד על ההר וצופה מקצה ארץ ועד קצה שענינו בראשו ויודע כליות ולב — לא היה יכול להדר אל המפיסת-פיליות של כל ה"פשות" שלו למיניהם, ולא יכול היה לגלות זאת אלא רק אחרי ארבע שנים, כנה אה לאחר שדאה את "פאקסט" באופייה. ראה הלכה ונזכר במעשים אצלו אחרי שת עודות-ההדר נתמלאו שטנה ע"י יועציו המדיניים נגד אחבי.

וכארדיכל בעל-טעם הלכת, דאי בדרכי המדך הקודם ר' אשבי ובמת זכה כפרוב לקרא גם את ספר-הזכרונות של נגד אחבי, צר לי מאד שאיני יודע את היעו היכונו שלו, לברכו על ספרו (Palestine Notebook) שנכתב משרדי, תחת גבו ותחת חטמו על במהילת, בים-סדרום של זכרונותיו על דליתי לא פנינה חלילא אלא לויחן שלם...

ענות את סחורותיהן לכל קצוי העולם. רבו
והיו מביאות כסוד את החמרים וחסחורות
והנחיצים לאיטליה.

אחרי כל זה לא נתפלא על הנצטון
הכביר שנהלו הפשיסטים בבחירות האחר
הונות למודשן. המבטיח להם את השלטון
גם בעתיד, וכנראה לא לימים מעטים.

השובה היתה סודר המצב הכספי. מפני שעל
ידי כך הבטיח את מהלכם הטבעי של סדרי
החיים, ומנע ע"י כך את השביתות ואת
ההפרעות בעבודה ובמסחר, שהיו נפרצות
מאד באיטליה בימים שלפניו. והגדיל את
הזאמון הכספי שבו תלוים כל דרכי החליפון
והעסקים בארץ, ומחוצה לה: האניות הטור

ההלאות הפנימיות הלכו וגדלו בסכור
מלוי הגרעון בתקציב וכסוי הוצאות המלחמה.
מים ענקיים של מיליארדים אחדים בכל
שנה. התשלומים של ההלאות הראשונות
היו נסדרים ע"י עריכת הלאות חדשות, מה
שהביא, בהתאם למצב הבלתי טבעי הזה,
לירידת ערך הכספים, וחוסר אמון הצרכנים
והסוחרים בשוקי חוץ בכספים מהסדרי הערך
הקבוע של הממשלות הנ"ל. יחד עם ירידת
ערך הכספים מתקעקעים כל סדרי החיים,
וכל ענפיהם לוקים, התעשייה המסחר, החקד
לאות וכל יתר מקצועות העבודה, וכתוצאה
מכל זה, מופרע גם השלום החברתי. הבנוי
על יתחסים הבטוחים בין נתנו העבודה
ובין הפועלים, ויתחסים אלה תלוים במשכורת
בעלת ערך קבוע המשימשת כאמצעי למלוי
צרכיו של העובד, וברדת ערך הכספים
ובאכרם את מצבם הבטוח, מכרח העובד
לרוש הוספות תדירות, מה שמפריע את
מהלך עמיתים הרגיל ואת השלום הפנימי.

הממשלות שהלכו בדרך האחרונה,
נוכחי אחרי נסיונות ארוכים בקלקלה שבה,
וראו שהיא מובילה אותן לירי פשיטת רגל
נוראה, איטליה היתה הראשונה שסרה ממנה
מלפני שנה אחת, ואחריה נוכחה גם צרפת
לאחר ירידת ערך הפרנק למדרגה נמוכה
מאד, כי עליה גם היא לסוד מן הדרך הראי
שונה. ממשלות ההסכמה מנו ועדות מנמחים
לעיון במצב הכספים באירופה ולהציע הצעות
ברבר שווי המאזן הכללי. חברי-הלאומים
הגיש את עזרתו לאוסטרים ותיום הוא עושה
זאת להונגרים בכדי להצילם מסכנת פשיטת
הרגל. ממשלות אירופה הולכות כיום ושבות
אל מצבו הטבעי לאחד המשבר הנוראי
שזוע בשנים החולפות את העולם הכספי
כלי, והיה עלול למשוך אחריו פשיטת רגל
כלכלית בכל חלקי העולם, פשיטת רגל
שכמה לא היתה מעולם.

אחת הסבות היותר חשובות שגרמו
לממשלות את המצוקות הכספיות הגדולות,
והפנתה אותן ללכת בדרך הגדלת ההון הלי-
אומי ע"י הופסת שטרות ערך חדשים
בסכומים מבהילים בכל עת צורך — היא
הוסר שווי משקל בין שאיפותיהן המדיניות
ומצבו החמרי. הוג מבטן ותשוקותיהן בעניני
המדיניות היו כבירים במדה הרבה יותר
גדולה מיכולתן החמרית, ובהיות שלא יכלו
למלא את משאלותיהן המוגזמות ע"י הרכוש
הנמצא ברשותן באמת, החלו בהדפסת
שטרות-הכסף למלאות את צרכיהן. כל
המעשים האלה נעשו מפני שאנשי השלטון
היו מדינאים לפני כל דבר אחר, ורובם
מאנשי-ההצלחה שהתפרסמו במדיניות המל-
חמה העולמית בשאיפותיהם הלאומיות הקרי-
צוניות, שרצו להוכיח על אפשרות הוצאתן
לפועל, והקדישו את כל מרצם לשם זה,
בהזניהם את יתר השאלות הפנימיות, עד
אשר הגיעו לידי אותו המצב הנורא.

על פי זה אנו רואים שארופה לא די
לה בסדור שווי המשקל בעניני הכספים שלה,
אלא דרוש לה שווי משקל בין שאיפותיה
המדיניות ובין יכולתה הכספית בדרך כלל,
ואחד והמצליחים ביותר בסדור שווי המשקל
הזה היה מוסוליני בראש ממשלת הפשיס-
טים באיטליה.

מגמת-פניהם של הפשיסטים מיום
עלותם לשלטון היתה בראשונה לסדר את
הענינים הפנימיים בארצם, ולהשיב את
המצב הכלכלי אל כנו. הם הנהיגו מיד קמפי-
ציה בכל משדרי הממשלה, והגדילו את
המסים בארץ, עד שהצליחו אחרי טורח ועמל
רבי להביא שווי משקל כספי בין ההוצאות
וההכנסות של הממשלה, ואם נביא בחשבון
את כל הפעולות הלאומיות והמדיניות שנע-
שו ע"י מוסוליני מיום עלותו לכסא-השלטון
ברומה ועד היום, נוכח כי הפעולה היותר